

‘ENFLASYONU TEK HANEYE İNDİRMELİYİZ’

TÜSİAD yüksek istişare toplantısında konuşan Yüksek İstişare Konseyi (YİK) Başkanı Ömer Aras, yüksek enflasyon ve fiyat istikrarına dikkat çekti. Aras, “En önemli ekonomik sorunumuzun enflasyon olduğunu unutmamalıyız” dedi.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) 13 Şubat’taki genel kurulun ardından dün geniş katılımlı yüksek istişare toplantısını gerçekleştirdi.

Ömer Aras, konuşmasında yüksek enflasyon ve fiyat istikrarına dikkat çekti. Aras, “En önemli ekonomik sorunumuzun enflasyon olduğunu unutmamalıyız. Enflasyon-

la özel sektör ve kamu olarak birlikte mücadele etmeliyiz. En son açıklanan İSO’nun Türkiye’nin 500 Büyük Şirketi listesinde 152 şirket zarar açıkladı. Geçen yıl bu rakam 96 idi. Nedeni yüksek finansman maliyeti olarak düşünülecektir. Fakat asıl sebep yüksek girdi maliyetidir. Bu enflasyonun nedenidir. Mümkün olan en kısa zamanda enflasyonu tek haneye indirmeliyiz. Ekonomik programı güçlendirerek devam ettiriyoruz.” dedi.

Orhan Turan ise, Gümrük Birliği anlaşmasına dikkat çekerek güncellenmesi gerektiğini ve AB ile sağlam ilişkileri geliştirmenin Türkiye’nin hedefi olması gerektiğini söyledi.

İhracatçılara iyi haberler

Mete Yüksel

myuksel@ajportfoy.com

Borsadaki ihracatçı şirketlerin hisseleri yıllardır endeksin altında kalıyor. Son haftalarda artan faiz indirimi beklentisiyle bankaların ralli yapması finans dışı sektörlerin hisselerindeki zafiyeti daha da belirginleştirdi. Bunun önümüzdeki dönem değişmeye başlamasını bekliyorum. Bunun için gerekli koşulların olgunlaşmasına yönelik işaretler birikti. İhracatçıların portföylerindeki ağırlıklarını artırmalı.

İhracatçılar için olumlu görüşümüz endikatörler arasında ihracat iklim endeksindeki iyileşme, Avrupa için endikatif Sentix ekonomi güvenindeki artış ve genel olarak euro'nun güçlenmesi geliyor. **ISO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi mayısta 51 değeriyle iyileşmeye işaret etti. Ana ihracat pazarlarının mayıs ayında ihracat artışı için yeterli imkanları sunması neticesinde genel talep iklimi olumlu duruyor. İtalya, İspanya ve Hollanda'da iktisadi faaliyet büyüme trendini korurken, Birleşik Krallık'ta talep istikrar kazanıyor. Türkiye'nin ikinci en büyük ihracat pazarı olan ABD'nin üretimi, mayısta güçlü bir artış sergiledi. Üretim artıyorsa talep de artıyordu, ihracatçıların için müspet.

Sentix Euro Bölgesi Genel Yatırımcı Güven Endeksi haziranda -6 olması beklenirken pozitif bölgede 0.2'ye yükseldi. Mayıs-8 idi. Avrupa ekonomisinde büyümeye ilişkin bu ön göstergedeki artış başta Almanya olmak üzere bölge genelinde toparlanmaya işaret ediyor. Bu artışla birlikte Almanya'nın ekonomisine duyulan güven 2022 martından bu yana en yüksek seviyede. Anlaşıyor ki savaşların ve gümrük tarifelerinin tedirginliği geride kalıyor. Almanya'nın altyapı ve savunma **savunma** harcaması planının da etkili olduğunu tahmin ediyorum. Euro bölgesi GSYİH, 2025'in ilk çeyreğinde yüzde 0.6 artış göstermişti ki bu, bir önceki yüzde 0.3 büyümeye kıyasla önemli bir hızlanmaya işaret ediyordu. Şimdi Sentix'in bu denli toparlanması ikinci çeyrekte düzelmeye daha da güçlü olabileceğine işaret ediyor. Nisan verisinde perakende hacminin AB genelinde yüzde 0.7 gibi sağlam artmasına rağmen enflasyonun mayısta yüzde 1.9 ile AMB'nin uzun vadeli hedeflerinin altında kalması da dengelenmeye işaret ediyor.

Ana ihracat pazarımız Avrupa'daki toparlamadan hak ettiğimiz payı fiyatlamaya dezavantajından dolayı tam olarak alamıyorduk. Euro'nun TL karşısında ilk çeyrek yüzde 12, ikinci çeyrekte ise yüzde 9 yükselmesi bu bahaneyi ortadan kaldırıyor. Önümüzdeki çeyrekte ihracatçı şirketlerin operasyonel karlıklarının iyileşmesini, bunun da hisse değerlerine yansımaları beklerim. Yüksek katma değer üreten savunma **savunma** hali hazırda ihracat pazarlarından olumlu etkileniyordu ve sektörün en büyük aktörünün de borsa performansında bir olumsuzluk söz konusu değil. Otomotiv, beyaz eşya, tekstil ve hazır gıda gibi sektörlerin faaliyetlerinde ise önümüzdeki mali tablolarda iyileşme görmeyi bekliyorum. Bu güne kadar daha yoğun tercihi ettiğim gıda perakendeciliği, telekomlar ve hastanelerden

ihracatçılara bir miktar geçiş yapmakta fayda var.

Mayıs sonundan bu yana BIST100 endeksi yüzde 7 yükselirken bankacılık hisseleri yüzde 14 değer kazandı. Bankaların böylesine ralli yapmasının sebebi faiz indirimi beklentilerinin yoğunlaşması. Mayıs enflasyonunun düşüşü tahminin dahi altında kalarak sadece yüzde 1.5 gerçekleşmesiyle başlayan bu beklenti, TCMB'nin API fonlamasını yüzde 49'luk gecelikten kademeliler olarak yüzde 46'luk haftalık politika faizine doğru geçirmesiyle daha da arttı. Şimdi TCMB ikinci tur testi yapıyor.

Çalışan parasal aktarım mekanizmasıyla, eğer ki iş gören faizler yüzde 46'ya oturur, buna rağmen döviz kaçış görmez isek bilinsin ki 19 Haziran Perşembe günü saat 14:00'te bir faiz indirimi gelecektir. Bu doğrudan bir haftalık politika faizinde indirimi olabileceği gibi koridorun üst sınırının 150 baz puanı düşürülerek yüzde 47.5'e getirilmesi şeklinde de olabilir. Böylesi bir değişim yapıldığı takdirde politika faizi çevresinde geçmişte alışagelmış olduğu gibi simetrik bir koridor da yaratılmış olur.

Politika faizinin enflasyon beklentilerine kıyasla aşırı yüksek olduğu ortada. Beklenti anketinde bir yıl ileri doğru enflasyon tahmini yüzde 25 iken, politika faizinin basitinin dahi 21 puan reel getiriyi karşılık gelmesi her yatırımcı için tatminkardır. Bu enflasyon tahminini kullanarak yüzde 43'lük getiriye sahip iki yıllık göstergeli tahvil baktığımızda ilk yıl 18 puan, ikinci yıl için ise 25 puan reel getiri var, ki bu küresel tüm alternatifler arasında en yüksek potansiyel kazançtır.

Tahvillerde potansiyel

Bütün bu getiri önerilerine rağmen tahvillerde ciddi bir alım olmasının yatırımcıların abartılı bir risk primine çalışmasına bağlanm. Yabancı kurumsal yatırımcı için enflasyon öngörülerini çok önemli değil, acaba onlar ciddi bir kur volatilitesi oluşturabilecek "mutlak butlan" veya ekonomi yönetiminde bir değişim riski mi fiyatlıyorlar diye düşünüyorum. TCMB beş haftadır döviz rezervlerini artırmak tekrardan müdahale gücünü yükseltiyor. Tahmin ediyorum daha önce yaşananlardan alınan derslerle bu sefer müdahaleler daha yetkin yapılacaktır. Kur kaynaklı kara kuğu risklerini bir kenarda tutarsak tahvillerde müthiş bir getiri potansiyeli var.

Düşen faizlerin getirisine ortak olmak için bankalardan doğrudan tahvil alımı yapılabileceği gibi TEFAŞ'tan borçlanma aracı fonları da alınabilir. Her borçlanma aracı fonu da bir değil tabii. Daha uzun vade, iskonto tahvilleri daha fazla olduğu, enflasyona endeksli kağıtların olmadığı borçlanma araçları fonları daha yüksek getiri sağlayabilir. Bu dönemde daha önce yatırımcıların getirisini düşüren, para piyasası fonlarındaki asgari yüzde 10 devlet iç borçlanma senedi zorunluluğu, bu dönemde bu fonların avantajına çalışabilir. Yani para piyasası fonlarının getirisi kısa vadeli serbest fonları aşabilir.

Sürpriz bir faiz indirimi gerçekleşseydi sonrasında bankacılık hisselerine bir teveccüh olurdu. Bu sefer öylesine önden yüklemeli bir banka rallisi gördük ki, bu fiyatlamalardan banka hisselerine ağırlık artırılmasını uygun bulmuyorum. •

CEBİMİZDEKİ EL

**Esfender
Korkmaz****Denge nasıl bozuldu?
Sonuçları ne olur?**

TÜRK GSYH' da büyüme verilerine ve 2009 = 100 temel yılına göre, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirleme hacim endeksi, 2003 yılı ilk çeyreğinde 74,4 iken 2025 yılı ilk çeyreğinde 228,5 oldu. 22 yılda endeks değeri yüzde 307,12 oranında arttı.

Buna karşılık aynı temel yılına göre, finans (banka ve sigorta) hacim endeksi 2003 yılı ilk çeyreğinde 50,2 iken 2025 ilk çeyreğinde 338,2 oldu. 22 yılda endeks değeri, **sanayi** hacim endeksi değerinin iki katı, yüzde 673,70 oranında arttı.

Sektörel denge bozuldu.

Bu fark bize aynı zamanda reel sektör ile finans sektörü arasında dengenin nasıl bozulduğunu gösteriyor.

TUSİAD başkanı, "Türkiye gibi bir ülkenin **sanayisi** büyümesi mümkün değildir" diyor ve büyümeyi **sanayi** dışındaki sektörlerin sürüklediğini söylüyor.

2025 ilk çeyrek verilerine göre, büyüme oranları Tarım sektöründe yüzde -2, **sanayi** sektöründe yüzde -1,8, inşaat sektöründe yüzde 7,3 ve finans sektöründe yüzde 0,5 oldu.

2009 Dünya finansal krizinde **sanayi** sektörü yüzde -8,4 oranında daraldı. Ama finans sektörü yüzde 30,2 oranında büyüdü. Dünya finansal kriz yaşarken biz **sanayi** krizi yaşadık.

2003 ile 2024 yılları arasında geçen 22 yılda **sanayi** sektöründe ortalama yıllık büyüme oranı yüzde 5,75 olurken, finans sektöründe yüzde 9,13 oldu. (Aşağıdaki grafikte her iki sektörde 22 yıllık büyüme oranları yer alıyor.)

2. Sektörel denge neden bozuldu?

24 Mart 2015 tarihinde bu köşede "kredi

kartına tefeci faizi" başlıklı yazımda;

"Bankaların mevduat hesaplarına ödedikleri ortalama faiz de yüzde 8'dir. Buna karşılık Bankalar kredi kartlarından TL için yüzde 26,40 akdi faiz ve yüzde 30,24 gecikme faizi, döviz için yüzde 19,44 akdi faiz ve 25,44 a gecikme faizi alıyorlar.

KREDİ KARTLARINDA FAİZ ORANLARI	YILLIK FAİZ (YÜZDE)
TL AKDİ FAİZ	26,40
TL GEÇİKME FAİZİ	30,24
DÖVİZ AKDİ FAİZ	19,44
DÖVİZ GEÇİKME FAİZİ	25,44

Dövizlerde yüzde 25,44 faiz, duyan ya banyoya, duvak uçukla-

tacak bir faizdir." demiştim.

O yıl bankaların Merkez Bankasından yüzde 8 faiz oranı ile fon alıp, bunu yüzde 26,40 ile satmaları, yüzde 330 kar etmeleri demektir. Üstelik yasaya göre kredi kartı faizlerini MB tespit ediyor.

2007-2011 yılları arasında, medise bankalarına kar limiti getirilsin diye çok sayıda kanun teklifi verdim.

İSO tarafından açıklanan 2024 yılı 500 büyük firmanın Finansman gideri şirketlerinin faaliyet kârının yüzde 97'sine ulaşı.

Bu durumda söyleyecek tek söz var; "Hükümetler finans sektörünü korudu, kolladı, **sanayi** sektörünü ihmal etti. Böylece bankalar ve sigortalar, **sanayi** sektöründen ve tüketicileri sömürerek büyüdü."

3. Sanayi sektöründe daralmanın sonuçları ne olur?

Aslında **sanayi** sektörünü ihmal etmemizin sonuçlarını yaşıyoruz.

İhracatta, yükte hafif pahada ağır olan yüksek teknoloji ürünlerinin payı yüzde 3'tür. Oysa ki 2008 yılına kadar yüksek teknoloji ürünlerinin ihracattaki payı yüzde 6 idi.

Sevcan Güneş ve Tuğba Akın'ın "Yüksek Teknoloji Ürün İhracatı: lider ülkeler ve Türkiye Analizi- 2019" isimli bir çalışması var. Çalışmadaki verilere bakarsak bu günkü populist politikalarla Türkiye'nin teknoloji ürünü ihraç eden ülkelere göre yetişme imkânı yoktur.

Söz gelimi 2015 yılında Güney Kore'nin imalat **sanayi** toplam ihracatı içindeki payı yüzde 26,8, Malezya yüzde 42 iken, bizde yüzde 2,2 dir.

Türkiye yüksek teknoloji üretmezse, dış açık-lardan kurtulamaz.

Sanayide daralma, istihdam kaybı ve işsizlik yaratır.

Büyüme sürdürülemez. Çünkü inşaat finans sektörü aşırı kırılgandır. Spekülasyonla açılır.

Sanayi sektörünün zarar etmesi, vergi gelirlerinde azalma yaratır. Bütçe açıkları artar.

4. Sanayinin kurtarılması, ekonomik krizin ve spekülâtif piyasaların önlenmesine, bankalara kar limiti getirilmesine, sıcak para serabından kurtulmamıza bağlıdır. Dahası her ülkede olduğu gibi **sanayi** yatırımları için güven altyapısı oluşturmak ve desteklemek gerekir.

"Enflasyonda düşüş için 'yavaşlamayı' kabullenmeliyiz"

Türkiye'nin en büyük sorununun yüksek enflasyon olduğunu vurgulayan TUSİAD YİK Başkanı Ömer Aras, fiyat istikrarının mutlaka sağlanması gerektiğini söyleyerek, "Enflasyon sadece fiyatların yükselmesi değil, toplumun her hücrelerine yayılan bir bozulma ve istikrarsızlık halidir. Enflasyonu düşürmek için ekonomik büyümenin bir miktar yavaşlamasını kabullenmeliyiz" dedi.

MERVE YIGİTCAN-İSTANBUL

TUSİAD başkanları, 13 Şubat'ta düzenlenen genel kurulda yaptıkları açıklamaları nedeniyle 20 Mayıs'ta hakim karşısına çıkmalarının ardından ilk kez TUSİAD Yüksek İstişare Konseyi (YİK) toplantısında kapsamlı değerlendirmelerde bulundular. TUSİAD YİK Başkanı Ömer Aras Türkiye'nin enflasyon sorununa ilişkin açıklamalarda bulunurken, TUSİAD Başkanı Orhan Turan da jeopolitik gelişmelere ilişkin konuştu. Toplantının açılış konuşmasını gerçekleştiren TUSİAD YİK Başkanı Ömer Aras, ekonomi gündemine ilişkin önemli açıklamalar yaptı. Dünyadaki ekonomik gelişmeler dikkate alındığında, Türkiye'nin ekonomik dalgalanmalar yaşamadığı takdirde görece daha az etkileneceği ve olumlu yönde ayrışabileceği öngörüsünde bulunan Aras, Türkiye'nin en önemli ekonomik sorununun yüksek enflasyon olduğunu altını çizdi. Türkiye'nin enflasyonda 2024 sonunda dünyada 7'nci sırada olduğunu, Mayıs 2025 itibarıyla de TÜİK verisine göre yüzde 35,4'lük enflasyon verisine ulaşıldığını hatırlatan Aras, "Savaşın Ukrayna'da enflasyon yüzde 15, Rusya'da yüzde 10 civarında" diyerek hala yüksek seyreden seviyeye dikkat çekti.

Ticari ahlakı zayıflatıyor

Fiyat istikrarının ekonominin en önemli sorunu olduğunu ve mutlaka çözülmesi gerektiğini işaret eden Aras, "Enflasyon sadece fiyatların yükselmesi değildir; toplumun her hücrelerine yayılan bir bozulma ve istikrarsızlık halidir. Ekonomik rasyonaliteyi ve gelir dağılımını bozar, güveni aşındırır, sosyal yapıyı zedeler. Enflasyonla uzun vadeli yaşamak ticari ahlakı ve kurumsal dayanıklılığı zayıflatır. Enflasyonu toplumun hiçbir kesimi savunamaz. Bu nedenle enflasyonla özel sektör ve kamu olarak birlikte mücadele etmek zorundayız. Mümkün olan en kısa zamanda enflasyonu düşük tek hanelere indirmeliyiz" ifadelerini kullandı. "2023'ün ortasından bu yana enflasyonda yumuşak inişi tercih eden, zamana yayılmış, para politikası ağırlıklı bir ekonomik program uyguluyoruz" diyen Aras, şöyle devam etti: "Reel faizle kuru kontrol eden, makro ihtiyati tedbir denilen, ağırlıklı olarak kredi büyümesini frenleyen bu yaklaşım enflasyonda bir düşüş trendi yakaladı. Ayrıca 2023 Mayıs ayında eski 60 milyar dolara kadar düşmüş olan swap hariç net döviz rezervleri artarak 2025 Mart ayında artı 65 milyar dolara yükseldi. Son

dönemde yaşanan dövizdeki dalgalanmaya Merkez Bankası döviz satarak karşılık verdi. Ayrıca faiz yükselterek döviz rezervlerinde ciddi erimeyi durdurdu, hatta artışa geçirdi. Yükselen reel faiz ekonomik büyümeyi olumsuz etkilerken, enflasyonu düşürme yönünde olumlu katkı verebilir. Düşen enflasyonla birlikte faizler de düşecektir."

Finansman maliyetinin nedeni de enflasyon

Enflasyonun olumsuz etkisinin özel sektörün finansal performansında da görüldüğüne işaret eden Aras, şu ifadeleri kullandı: "İSO'nun 2024 yılına ait ilk 500 listesi yakın tarihte açıklandı. Listeye baktığımızda 152 şirketin zarar açıkladığını görüyoruz. Geçen yıl, bu sayı 96 idi. Zarar eden şirket sayısındaki artışın nedeni nedir dersek iş çevrelerinde ilk akla gelen, yüksek finansman maliyeti olacaktır. Oysa temel nedeni yüksek enflasyonla artan girdi maliyetleridir. Yüksek finansman maliyetinin nedeni de yüksek enflasyondur. Kaynakların verimsiz kullanımı ekonomimizin başlıca sorunlarından biridir. Kamuda olduğu gibi özel sektörde de mevcuttur. Literatürde 'Zombi' şirketler olarak bilinen sürekli zarar eden, borçlarını çeviremeyen ancak bankalardan aldıkları

Güvenilir üretici olmak, en az 'düşük maliyetli üretici' olmak kadar değerli

TUSİAD YİK Başkanı Ömer Aras, "Alışık olduğumuz dünya düzeninin sütunları sallanıyor" derken, "Alıştığımız düzen, devletlerin birbirine karşı sorumluluk taşıdığı, uluslararası hukukla çerçevesi belirlenmiş, çok taraflı kurumlardan oluşan bir düzendi. Yeni gerçeklik ise daha dağınık, daha rekabetçi ve daha az öngörülebilir. Bugün artık sadece ordular değil, teknolojik standartlar yarışıyor. Sadece dış politikalar

değil, veri mimarileri yarışıyor" dedi. Türkiye'nin küreseldeki belirsizlik çağını bir sıçrama anına dönüştürmek için rekabetçi ekonomik altyapıyı inşa etmek zorunda olduğunu vurgulayan Aras, "Türkiye, rekabet gücünü geçici kur avantajlarından ya da mali teşviklerden değil; yüksek katma değerli, verimli üretim, dijital kapasite ve yeşil dönüşüm gibi yapısal dönüşümlerden almalı. Artık

'güvenilir üretici' olmak, en az 'düşük maliyetli üretici' olmak kadar değerli. Bu güveni sağlarken sadece piyasa sinyalleri değil, ekonomik istikrar ve öngörülebilirlik de önem kazanıyor" ifadelerini kullandı.

Dış borç sorunu yok, asıl sorun kaynakların verimsiz kullanımı

Bu sürecin uzamasının sanayici açısından önemli bir yük oluşturduğundan da açık olduğunu vurgu yapan Aras, "Türkiye'nin dış borç sürdürülebilirlik problemi yoktur" derken, bankacılık kesimi ve özel sektörün dış borç bulmakta zorlanmadığını ancak asıl sorunun

kaynakların verimsiz kullanımında ve harcamalarda olduğunu dile getirdi. Önümüzdeki dönemde, uygulanan ekonomik programın güçlendirilerek devam edilmesi gerektiğini savunan TUSİAD YİK Başkanı, sıkı para politikasının yanı sıra daha etkili bir mali politika

uygulanması gerektiğinin altını çizdi. Aras, adil vergilendirme ve etkili tasarruf politikasının yanı sıra kaynakların verimli kullanılmasının bütçede faiz dışı fazla verilmesini sağlayacağını, enflasyonun da inmesine yardımcı olacağını kaydetti.

rı kredilerle ayakta kalan verimsiz şirketler bulundukları sektörde rekabet ortamını bozmakta ve kaynakların israfına yol açmaktadır. Bu şirketler yerine bankalar kaynaklarını verimli şirketlere kullandırır, piyasalarda fiyat mekanizması çok daha sağlıklı çalışacaktır."

Enflasyonist olmayan adil vergilendirme yapmalıdır

Önümüzdeki dönemde enflasyonu indirmek için büyük fırsat

olduğunu kaydeden Aras, dünyadaki ticaret savaşlarının ve enerji dönüşümünün sonuçlarının dezenflasyonist olduğunu aktardı. Aras, bu süreçte Türkiye'nin de enflasyonu düşürmek için yapması gerekenleri şöyle sıraladı: "Ekonomik büyümenin bir miktar yavaşlamasını kabullenmeliyiz. Özel sektörde ve kamuda kaynakları verimli kullanmalı ve harcamaları kontrol altına almalıyız. Enflasyonist olmayan adil vergilendirme yap-

malıyız. Ve en önemlisi beklentileri olumlu yönde geliştirmeli ve ekonomik dalgalanmalar yaratmamalıyız, aksine istikrarlı bir ortam için alan açmalıyız. Toplumsal refahı arttırmak, hayat pahalılığı sorununu çözmek, gelir dağılımını düzeltmek için mutlaka enflasyonu düşük tek hanelere indirmeliyiz. Düşen enflasyonun yarattığı güven ortamı ve artan verimlilik yeni dünya düzeninde ülkemizi üst sıralara taşıyacaktır."

"Sanaysiz bir büyüme modeli düşünülemez"

Konuşmasında **sanayideki** küçülmeye dikkat çeken **TÜSİAD** Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan, "Hiç şüphesiz Türkiye gibi büyük bir ekonomi için, **sanaysiz** bir büyüme modeli elbette düşünülemez" ifadelerini kullandı. Turan bundan sonra, "Para politikaları ile elde edilebilecek kazanımlar gerekli, fakat yeterli değil. Ekonomimizi daha rekabetçi kılaacak yapısal dönüşümleri de hayata geçirmeliyiz. Enflasyonla mücadele devam ederken, reel sektörün sıkıntılarını aşma ve hane halkı refahını güçlendirme yollarını bulmak önemli" diye konuştu.

Turan, "Fiyat istikrarını sağlarken, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme sürecini başlatmak, teknolojik değişim trenini yakalamak, rekabet gücünü artırmak ve refah artışını tabana yaymak zor olsa da, gerçekleştirilebilir hedefler" mesajı verdi. **TÜSİAD** olarak 26 Haziran'da maliyet bazlı rekabet gücü endeksinin yayınlamaya başlayacaklarını açıklayan Turan, **YİK** Başkanı Aras gibi AB ile Gümrük Birliği'nin modernizasyonuna işaret etti ve ekledi: "30 yaşına girmiş olan Gümrük Birliği'nin güncellenmesi, en acil ihtiyaç olarak ortaya çıkıyor. Ukrayna ve Suriye'nin yeniden yapılanması için, Türkiye'nin ilgili AB mekanizmalarına dahil edilmesi gereklidir."

Terörsüz Türkiye sürecine destek Terörsüz Türkiye sürecinin, barışın tesisi yolunda çok önemli bir gelişme olduğunu not eden **TÜSİAD** Başkanı Turan, "Bu sürecin ülkemizin ekonomik kalkınma ve demokrasi ortamına da olumlu yansımaları temenni ediyoruz" mesajı verdi. Turan ayrıca, "Ülkemizin, Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet hedefi doğrultusunda küresel ölçekte rekabet eden, bölgesinde ve dünyada refah toplumu olarak referans niteliği taşıyan bir ülke olması için çalışmaya, üretmeye, yatırım yapmaya, istihdam yaratmaya, fikir üretmeye, daha iyi için, katkısı sunmaya devam edeceğiz" sözünü verdi.

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi (YİK) toplantısında Güler Sabancı, Bülent Eczacıbaşı, Tuncay Özilhan, Rona Yırcalı, Muharrem Yılmaz, **Simone Kaslowski**, Cansen Başaran-Symes, Haluk Dinçer, Süleyman Sönmez, Ethem Sancak, Agah Uğur gibi iş dünyasının tanınan simalarının konuşmaları ön sıralardan dikkatle dinlendiği görüldü. Koç Holding Başkanı Ömer Koç ise konuşmaları kürsünün yanındaki YİK platformundan takip etti.

TÜSİAD: Süreç uzadıkça yük sanayiciye biniyor

Recep ERÇİN

TÜSİAD YİK Başkanı Ömer Aras, enflasyonla mücadelede sürecin uzamasının **sanayici** açısından önemli bir yük oluşturduğunu dile getirdi. **TÜSİAD** Başkanı Orhan Turan da, "Enflasyonla mücadele devam ederken, reel sektörün sıkıntılarını aşma ve hane halkı refahını güçlendirme yollarını bulmak önemli" mesajı verdi. İki başkan ayrıca, AB ile Gümrük Birliği'nin modernize edilmesinin artık bir zorunluluk haline geldiğini bildirdi.

Enflasyona karşı 4 maddelik öneri

Aras ayrıca enflasyonu indirmek için **TÜSİAD**'ın şu 4 maddelik önerisini sıraladı:

1. Ekonomik büyümenin bir miktar yavaşlamasını kabullenmeliyiz.

2. Özel sektörde ve kamuda kaynakları verimli kullanmalı ve harcamaları kontrol altına almalıyız.

3. Enflasyonist olmayan adil vergilendirme yapmalıyız.

4. Ve en önemlisi beklentileri olumlu yönde geliştirmeli ve ekonomik dalgalanmalar yaratmamalıyız, aksine istikrarlı bir ortam için alan açmalıyız.

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi (YİK) toplandı. Şubat ayında yapılan genel kuruldaki konuşmalar sonrası **TÜSİAD** Başkanı Orhan Turan ve YİK Başkanı Ömer Aras hakkında soruşturma başlatılmış, iki başkan hakim karşısına çıkmıştı. Dünyada düzenlenen YİK toplantısında yapılacak konuşmalar bu bakımdan dikkatle takip edildi. Başkanların konuşmaları küresel gelişmeler çerçevesinde şekillenirken, ağırlıklı vurgu Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'nin modernizasyonuna yönelik oldu.

"Sorun kaynakların verimsiz kullanımını"

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Ömer Aras, "Alışık olduğumuz dünya düzenin sınırları sallanıyor. Yeni gerçeklik ise daha dağınık, daha rekabetçi ve daha az öngörülebilir" dedikten sonra, "Bu belirsizlik çağının bir sıçrama anına dönüştürmek istiyorsak rekabetçi ekonomik altyapıyı inşa etmek zorundayız. Türkiye, rekabet gücünü geçici kur avantajlarından ya da mali teşviklerden değil; yüksek katma değerli,

verimli üretim, dijital kapasite ve yeşil dönüşüm gibi yapısal dönüşümlerden almalı" mesajları verdi. Artık "güvenilir üretici" olmanın, en az "düşük maliyetli üretici" olmak kadar değerli olduğunu dile getiren Aras, "Türkiye'nin uzun vadeli ekonomik güvenilirliğini güçlendirecek temel adımlardan biri de AB ile Gümrük Birliği'nin modernizasyonudur. 1990'ların sonunda büyük bir ekonomik açılım sağlayan Gümrük Birliği, bugünün küresel ekonomisine cevap vermekte zorlanıyor" dedi. Türkiye ekonomisine ilişkin gelişmelere de dikkat çeken Aras, şu görüşleri dile getirdi: "Fiyat istikrarı ekonomimizin en önemli sorunu, bunu mutlaka çözmeliyiz. Yüksek reel faiz ekonomik büyüme-yi olumsuz etkilerken, enflasyonu düşürme yönünde olumlu katkı verebilir. Düşen enflasyonla birlikte faizler de düşecektir. Bu sürecin uzamasının **sanayici** açısından önemli bir yük oluşturduğu açıktır. Sorun kaynakların verimsiz kullanımında ve harcamaların sığırma anına dönüştürmek istiyorsak rekabetçi ekonomik altyapıyı inşa etmek zorundayız. Türkiye, rekabet gücünü geçici kur avantajlarından ya da mali teşviklerden değil; yüksek katma değerli,

ruft politikası yanı sıra kaynakların verimli kullanılması bütçede faiz dışı fazla verilmesini sağlayacak ve enflasyonun inmesine yardımcı olacaktır."

ISO'nun 2024 yılına ait ilk 500 listesine zarar eden şirket sayısının artışı dikkat çeken Aras, "Listeye baktığımızda 152 şirketin zarar açıkladığını görüyoruz. Zarar eden şirket sayısındaki artışın nedeni nedir dersek iş çevrelerinde ilk akla gelen, yüksek finansman maliyeti olacaktır. Oysa temel neden yüksek enflasyonla artan girdi maliyetleridir. Yüksek finansman maliyetinin nedeni de yüksek enflasyondur" diye konuştu.

Özel bankalara "zombi finansmanı" ikazı

Literatürde "zombi" şirketler olarak bilinen; sürekli zarar eden, borçlarını çeviremeyen ancak bankalardan aldıkları kredilerle ayakta kalan verimsiz şirketlere de değinen Aras, "Zombi şirketler bulundukları sektörde rekabet ortamını bozmakta ve kaynakların israfına yol açmaktadır. Bu şirketler yerine bankalar kaynaklarını verimli şirketlere kullanırlarsa, piyasalarda fiyat mekanizması çok daha sağlıklı çalışacaktır" ifadelerini kullandı.

Patronların "Gazze" mesajı

TÜSİAD kürsüsünden yapılan konuşmalarda Gazze'de unutulmadı. **TÜSİAD** Başkanı Aras, "Dış politikayla ilgili altını çizmek istediğim çok önemli bir nokta da yaşadığımız olayları değerlendiren insanı boyutun daima göz önünde tutulmasıdır. Bugün Gazze'deki dramın sürmesinin ve sivil halka ve çocuklara çeşitli yollarla ulaşması gereken insani yardımların dahi engellenmesinin insani sorumlulukla bağdaşması yoktur" derken, **TÜSİAD** Başkanı Turan da, "BM, NATO, DTÖ gibi ulusüstü kurumların etkinliğinde zayıflama, uluslararası güvenliğe artan riskler ekleniyor. Ukrayna savaşı ve Gazze'de yaşanan insanlık dramı bunun en somut örnekleri" ifadelerini kullandı.

LONCA

Erdal Bahçivan: “Sanayicinin enflasyonu % 20, kullandığı ticari kredi faizi % 60”

Bahçivan: “Sanayiciler olarak enflasyonla mücadeleye katkımızı fazlasıyla yapıyoruz ama görüyoruz ki en büyük ve hak etmediğimiz bir bedeli de bizler ödüyoruz. Bugün imalat sektöründen kaynaklanan enflasyon yüzde 20 iken kullandığı kredi faizinin yüzde 60'ları bulması bu bedelin en somut göstergesidir. Maalesef ileriki süreçte buna bağlı olarak imalat sanayinin üretim gücünün, üretim kabiliyetinin azalmasının, mal arzının kesilmesi riskini doğurmasından endişe ediyoruz.”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisinin Mayıs ayı olağan toplantısı **İSO 500** Büyük 2024 verileri ışığında **Sanayimizi**; Yapısal Sorunları, Rekabetçi

Özellikleri ve Değişim Açısından Değerlendirmek” ana gündemi ile Fazıl Zübü Meclis Salonunda gerçekleştirildi.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**’ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıda, Nasıl Bir Ekonomî Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Gölbaş moderatörlüğünde; Quanta Danışmanlık Kurucu Ortağı Dr. İbrahim M. Turhan, EY Türkiye Ülke Başkanı Metin Canoğulları ve **TOBB-ETÜ** Öğretim Üyesi ve **TEPAV** Danışmanı Prof. Dr. Fatih Özatay’ın katıldığı bir panel de düzenlendi.

İSO 500 Büyük 2024 yılı araştırmaserverilerinin sanayinin bugün içinde bulunduğu ve yaşamakta olduğu ağır faaliyet koşullarını açıkça gösterdiğini vurguladı. “Görüyoruz ki oluşan enflasyonu çözmek ve onu tekrar düzene koymak ancak çok ağır bedellerle olabiliyor. Ve bu ağır bedellerin en büyüğünü de maalesef **sanayi** sektörü ödüyor” diyen Bahçivan, **sanayicilerin** kendinden kaynaklanmayan sorunun çözümü için halen sabrı ve desteği göstermeye devam ettiğini, bu desteklerden en önemlisinin de hiç kuşkusuz OVP başladığından bu yan enflasyonla mücadeleye verdikleri destek olduğunu hatırlattı. Bahçivan şöyle konuştu: “OVP’nin 2023 yılının Ağustos-Eylül aylarında **sanayinin** en önemli enflasyon endeksi olarak kabul edilen temel mallar

enflasyonu yüzde 58'ler civarındaydı. Ve o günden bugüne geçen neredeyse 20 ay boyunca bu temel mallar enflasyonu şu anda yüzde 20'ye gelmiş vaziyette. Yani **sanayi** kendisine ait olan enflasyonu düşürme, enflasyonu aşağı indirme sorumluluğunu fazlasıyla yeni getirmiş durumda. Fakat o gün yaklaşık yüzde 88'ler, 89'lar mertebesinde olan hizmetler enflasyonu şu anda gele gele 58'e gelmiş vaziyette. Ve enflasyon endeksinde hizmet enflasyonu başta olmak üzere diğer tüm faktörlerin birleşenleri olan TÜFE şu anda yüzde 37'ler seviyesinde. Şimdi bu enflasyon üzerinden oluşan bir finansal göstergeler, faizler var. Bu enflasyon ve bu enflasyonla mücadele adına atılan adımlar, ticari kredi faizlerini yüzde 55'lere, 60'lara kadar çıkarmış durumda. Bugün Türk **sanayisi**, işletmeden yatırıma ve stok tutmaya kadar finansmana en çok ihtiyaç duyan sektör konumundadır. Fakat gelin görün ki kendisine ait olmayan bir enflasyonun, kendisinden kaynaklanmayan bir enflasyon oranının oluşturduğu bu aşırı faiz yükünü üstlenmiş bulunmaktadır" dedi.

Sanayiciler hak etmedikleri bedeli ödüyor

Bahçıvan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Biz **sanayiciler** olarak enflasyon noktasındaki hassasiyetimizi ve enflasyona dönük katkımızı fazlasıyla yapıyoruz. Bu büyük katkıyı verirken görüyoruz ki en büyük ve hak etmediğimiz bir bedeli de bizler ödüyoruz. İleriki süreçte buna bağlı olarak imalat **sanayinin** üretim gücünün, üretim kabiliyetinin azalmasının, mal arzının kesilmesi riskini doğurmasından endişe ediyoruz. Böyle olması durumunda **sanayicinin** enflasyonla olumlu anlamda sürmekte olan mücadelesinin tersine dönme riski olduğunu hatırlatmak istiyorum. Çünkü eğer önlem almazsak, bir süre düşen üretim, kapanan tesisler, Türkiye'nin üretim kabiliyetinin düşmesi imalat endeksinde de tekrar bir artışı bizi döndürebilir."

Üretimden net satışlar üç yıldır reel olarak geriliyor

ISO 500'ün 2024 yılı sonuçlarına göre üç temel veride tarihi olumsuz sonuçlarla karşı karşıya olduğumuzu vurgulayan Bahçıvan, şunları söyledi: "Birincisi, **ISO 500**'ün üretimden net satışları üç yıldır üst üste reel olarak geriliyor. İkincisi; **sanayicinin** elde ettiği karın önemli bir kısmını finansman

giderlerine ayırmak zorunda olduğu gerçeği, bu yıl çok daha ağır bir noktaya gelmiş durumda. Son yıllarda ilk kez **sanayiciler** kazandıkları paranın neredeyse tamamını finansman giderlerine ayırmak zorunda kaldılar. Üçüncü olarak 2024'te karlılık rasyolarının son 10 yıl ortalamasının çok altında kaldığını gösteren iki veriye daha dikkat çekerek devam etmek istiyorum. **ISO 500**'ün faaliyet karlılığı 2014-2023 döneminde yüzde 10,4 düzeyinde iken, 2024'te yüzde 6,2'ya gerilemiş durumda. Benzer şekilde satış karlılığının da geçtiğimiz 10 yılda ortalama yüzde 7,1 düzeyinde iken, 2024'te yüzde 2,6'ya gerilemesi de bize göre geçtiğimiz yılın dikkatle değerlendirilmesi gereken verileri arasında öne çıkıyor. **ISO 500** verileri ülkemizin üretimden uzaklaşan bir döngünün içine girme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu gerçeğini bize net bir şekilde gösteriyor. Bunu kırmak, tersine çevirmek elimizde. Bu görev ise sadece **sanayicilerin** değil herkesin görevi olmalı. Çünkü **sanayi** sektörü ve üretim, küresel gerilimlerin ve korumacılığın alabildiğine yükseldiği bu dönemde ülkemiz için hayati önemdedir."

SEKTÖREL HABERLER

İstanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu PMI Mayıs'ta 47,2 Olarak Gerçekleşti

Mayıs 2025 Önemli Noktalar:

- Yeni siparişler üst üste 23. ay ivme kaybetti
- Firmalar üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerini yavaşlattı
- Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatlarında artışlar hız kesti

Özet:

Mayıs ayında talebin durağan seyri, Türk imalat firmalarının üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmalarına neden oldu ve sektörün faaliyet koşullarında bozulma devam etti. Kur artışına bağlı olarak girdi maliyetleri belirgin bir şekilde artmayı sürdürdü. Nihai ürün fiyatları da yükseldi; ancak talep ortamındaki zayıflama satış fiyatları enflasyonunu sınırladı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayi sektörünün kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, üretim, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve girdi stokları göstergelerinden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar, sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Mayıs ayında 47,2 olarak gerçekleşen manşet PMI, Mart ve Nisan aylarında görülen 47,3 değerinin hafif altında kaldı. Böylece endeks, imalat sanayi faaliyet koşullarının aylık bazda belirgin bir şekilde yavaşlamaya devam ettiği yönünde sinyal verdi. Mayıs verisi ile beraber sektörde bozulma eğilimi üst üste 14. aya ulaştı.

Faaliyet koşullarının Mayıs'ta gösterdiği ivme kaybında talebin sınırlı seyri belirleyici olmayı sürdürdü. Yeni siparişlerde aşağı yönlü eğilim, Mayıs ayındaki belirgin yavaşlamayla birlikte üst üste 23. aya ulaştı.

Zayıf talep ve enflasyonist baskılar, imalat sektörü üretiminde hız kaybının devam etmesine neden oldu.

Mayıs'ta yaşanan yavaşlama, geçen yılın Ekim ayından bu yana en yüksek oranda gerçekleşti.

İstihdam ve satınalma faaliyetleri de Nisan ayına göre daha belirgin düşüş gösterirken, firmalar hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı.

Girdi talebindeki zayıf seyir, tedarikçilerin teslimat sürelerinin üst üste üçüncü ay kısalmasına yol açtı. Ancak tedarikçi performansındaki iyileşme bir önceki aya göre hafif daha sınırlı oldu.

Girdi maliyetleri Mayıs ayında keskin bir şekilde artmaya etti. Anket katılımcıları, bu artışın genel olarak lıradaki değer kaybından kaynaklandığını belirtti. Bununla birlikte, enflasyon Nisan ayında son bir yılın zirvesine ulaşmasının ardından Mayıs'ta düşüş gösterdi.

Nihai ürün fiyatları enflasyonu da yavaşlayarak 2025 yılının şimdiye kadarki en düşük seviyesinde gerçekleşti. Bazı anket katılımcıları, girdi maliyetlerindeki yükselişe bağlı olarak satış fiyatlarını artırdıklarını bildirirken bazıları ise talepteki durgunluğun fiyatlamaya gücünü sınırladığını ifade etti.

Yorum:

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Mayıs ayı PMI verileri, Türk imalat sektörü için tanıdık bir tablo çizdi. Temel göstergelerin birçoğu, son aylarda gördüklerimize benzer düzeylerde bozulmaya işaret etti. Firmalar yakın gelecekte büyümenin yeniden canlanmasını umut ediyor olacak. Öte yandan Mayıs ayında enflasyonist baskıların hafiflediğine dair ortaya çıkan bazı sinyaller, imalatçılar açısından bir miktar rahatlama sağlayabilir."

Üretim Endeksi

S: Üretiminiz bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Üretimde Nisan 2024'te başlayan yavaşlama eğilimi bu yılın Mayıs ayında da devam etti. Anket katılımcıları bu düşüşün genel olarak talep koşullarındaki durgunluktan kaynaklandığını belirtirken enflasyonist baskılara da vurgu yaptı. Üretim belirgin şekilde azaldı ve söz konusu azalış 2024 Ekim ayından bu yana en yüksek oranda kaydedildi.

mev.ari. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

İstihdam Endeksi

S: Firmanızda çalışan sayısı bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Türk imalatçıları Mayıs ayında üst üste altıncı ay istihdam azalttı. Bu azalış, Nisan ayına göre daha belirgin ve Ekim 2024'ten bu yana en yüksek hızda gerçekleşti. Anket geribildirimleri, istihdam hacmindeki düşüşün büyük ölçüde yeni siparişlerdeki yavaşlamadan kaynaklandığına işaret etti.

mev.ari. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Tarihsel bakış:

PMI Üretim Endeksi, 50 = değişime yok

Satinalma
www.satinalmadergisi.com

Buyer Pro
Network

Haziran 2025 Yılı: 13 Sayı: 150

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verileri

3 Haziran 2025

	Unit		Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages			
			Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Mar	Apr-Jun	Jul-Sep	Oct-Dec	Jan-Mar	March	April	May
			2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2025
Energy													
Coal, Australia **	\$/mt	a/	344.9	172.8	136.1	126.9	137.4	140.8	139.5	109.8	104.0	98.6	104.4
Coal, South Africa **	\$/mt		240.6	119.1	105.8	105.6	105.3	105.9	106.4	100.6	98.0	95.6	94.3
Crude oil, average	\$/bbl		97.1	80.8	78.7	80.6	83.6	77.9	72.9	74.2	70.7	65.9	62.7
Crude oil, Brent	\$/bbl	a/	99.8	82.6	80.7	83.1	84.9	80.2	74.6	75.6	72.6	67.7	64.2
Crude oil, Dubai	\$/bbl		97.0	82.0	79.7	81.6	85.0	78.4	73.6	75.6	71.7	66.9	63.0
Crude oil, WTI	\$/bbl		94.4	77.7	75.8	77.0	80.8	75.2	70.4	71.4	67.8	63.1	61.0
Natural gas, Index	2010=100		281.6	102.9	87.4	76.8	81.1	89.0	102.8	127.6	121.5	105.0	101.8
Natural gas, Europe **	\$/mmbtu	a/	40.34	13.11	10.96	8.75	10.03	11.50	13.57	14.41	13.24	11.59	11.66
Natural gas, U.S.	\$/mmbtu	a/	6.37	2.54	2.19	2.13	2.08	2.11	2.45	4.15	4.13	3.40	3.12
Liquefied natural gas, Japan	\$/mmbtu	a/	18.43	14.39	12.84	13.72	12.06	12.93	12.67	12.84	12.55	12.68	12.56

Non Energy

Agriculture

Beverages

Cocoa	\$/kg	b/	2.39	3.28	7.33	5.68	8.52	6.83	8.29	9.56	8.08	8.15
Coffee, Arabica	\$/kg	b/	5.63	4.54	5.62	4.56	5.28	5.85	6.80	8.59	8.92	8.64
Coffee, Robusta	\$/kg	b/	2.29	2.63	4.41	3.43	4.26	4.93	5.03	5.64	5.69	5.43
Tea, average	\$/kg		3.05	2.74	3.04	2.68	3.15	3.26	3.06	2.72	2.69	2.91
Tea, Colombo	\$/kg	b/	3.87	3.56	4.13	4.20	4.19	4.07	4.04	4.05	4.07	3.96
Tea, Kolkata	\$/kg	b/	2.83	2.43	2.81	1.65	3.05	3.55	2.98	1.86	1.77	2.65
Tea, Mombasa	\$/kg	b/	2.45	2.23	2.18	2.19	2.21	2.16	2.17	2.24	2.22	2.11

Food

Oils and Meals

Coconut oil	\$/mt	b/	1,635	1,075	1,519	1,197	1,408	1,610	1,860	2,108	2,356	2,483
Fish meal	\$/mt		1,596	1,815	1,699	1,748	1,717	1,719	1,612	1,606	1,645	1,681
Groundnuts	\$/mt		1,568	1,892	1,765	2,010	1,821	1,684	1,544	1,409	1,313	1,202
Groundnut oil **	\$/mt	b/	2,203	2,035	1,796	1,842	1,823	1,793	1,724	1,667	1,676	1,679
Palm oil	\$/mt	b/	1,276	886	963	882	890	937	1,145	1,068	1,068	994
Palmkernel oil	\$/mt		1,617	990	1,412	1,063	1,214	1,453	1,917	1,991	2,064	2,090
Soybean meal	\$/mt	b/	548	541	442	464	463	448	394	365	369	369
Soybean oil	\$/mt	b/	1,667	1,119	1,022	949	986	1,051	1,101	1,043	1,011	1,120
Soybeans	\$/mt	b/	675	598	462	518	482	420	429	408	401	408

Grains

Barley	\$/mt	b/	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Maize	\$/mt	b/	318.8	252.7	190.6	192.8	194.0	177.6	198.1	214.2	207.4	215.0
Rice, Thailand 5%	\$/mt	b/	436.8	553.7	588.4	632.3	617.3	586.3	517.7	446.7	425.0	415.0
Rice, Thailand 25%	\$/mt		429.7	532.9	559.1	599.3	584.0	557.7	495.3	431.0	410.0	401.0
Rice, Thailand A1	\$/mt		417.7	536.2	572.7	625.5	599.2	567.3	498.8	429.1	404.1	396.9
Rice, Vietnam 5%	\$/mt		404.5	523.7	557.5	608.4	567.0	542.7	511.7	409.1	378.4	377.8
Sorghum	\$/mt		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wheat, U.S., HRW **	\$/mt	b/	430.0	340.4	268.7	279.1	275.8	260.3	259.6	258.0	255.4	249.6
Wheat, U.S., SRW **	\$/mt		381.9	257.7	230.9	240.8	237.2	214.6	230.9	233.9	227.5	219.6

Other Food

Bananas, EU	\$/kg		0.94	1.09	1.07	1.08	1.07	1.07	1.04	1.04	1.08	1.12
Bananas, U.S.	\$/kg	b/	1.49	1.60	1.23	1.61	1.38	1.02	0.92	1.18	1.18	1.10
Beef **	\$/kg	b/	5.62	4.90	5.93	5.37	5.93	6.27	6.16	6.62	6.77	6.71
Chicken **	\$/kg	b/	1.68	1.53	1.46	1.54	1.45	1.39	1.47	1.60	1.63	1.74
Lamb **	\$/kg		8.27	6.12	5.35	5.23	5.12	5.28	5.76	5.70	5.61	5.89
Oranges	\$/kg	b/	0.92	1.57	2.26	1.85	2.15	2.42	2.62	1.97	1.44	1.41
Shrimp	\$/kg		13.51	10.19	...	...	...	...	...	...	...	...
Sugar, EU	\$/kg	b/	0.34	0.35	0.35	0.35	0.35	0.36	0.35	0.34	0.35	0.37
Sugar, U.S.	\$/kg	b/	0.79	0.89	0.84	0.89	0.84	0.81	0.83	0.81	0.82	0.83
Sugar, World	\$/kg	b/	0.41	0.52	0.45	0.49	0.43	0.43	0.45	0.41	0.42	0.40

continued on next page

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verileri

3 Haziran 2025

	Unit	Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages				
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Mar	Apr-Jun	Jul-Sep	Oct-Dec	Jan-Mar	March	April	May	
		2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2025	
Raw Materials													
Timber													
Logs, Africa	\$/cum		368.9	378.6	378.7	379.9	376.8	384.6	373.4	368.4	378.3	393.1	394.9
Logs, S.E. Asia	\$/cum	b/	228.0	212.4	196.7	200.5	191.1	200.0	195.4	195.3	199.7	206.6	205.7
Plywood	¢/sheets		418.2	389.5	360.9	367.8	350.5	366.9	358.4	358.3	366.2	379.0	377.3
Sawnwood, Africa	\$/cum		593.0	595.9	612.4	607.6	604.9	623.0	614.1	603.7	618.6	630.2	640.4
Sawnwood, S.E. Asia	\$/cum	b/	674.5	677.7	696.5	691.1	688.0	708.6	698.5	686.6	703.6	716.8	728.4
Other Raw Materials													
Cotton	\$/kg	b/	2.86	2.09	1.91	2.14	1.91	1.79	1.80	1.72	1.71	1.73	1.72
Rubber, RSS3	\$/kg		1.81	1.58	2.28	2.07	2.23	2.37	2.44	2.38	2.36	2.13	2.19
Rubber, TSR20 **	\$/kg	b/	1.54	1.38	1.75	1.58	1.69	1.76	1.98	1.97	1.98	1.71	1.70
Fertilizers													
DAP	\$/mt		772.2	550.0	563.7	599.2	536.7	546.7	572.1	600.5	615.1	635.0	669.2
Phosphate rock	\$/mt	b/	266.2	321.7	152.5	152.5	152.5	152.5	250.0	152.5	152.5	152.5	152.5
Potassium chloride **	\$/mt	b/	863.4	383.2	295.1	295.4	307.3	293.8	283.9	319.0	336.3	351.9	362.5
TSP	\$/mt	b/	716.1	480.2	474.6	451.3	450.4	505.8	490.8	479.0	478.5	496.0	541.5
Urea, E. Europe **	\$/mt	b/	700.0	358.0	338.3	338.9	313.7	340.8	359.7	403.8	394.5	386.9	392.0
Metals and Minerals													
Aluminum	\$/mt	b/	2,705	2,256	2,419	2,199	2,523	2,381	2,573	2,630	2,658	2,372	2,449
Copper	\$/mt	b/	8,822	8,490	9,142	8,444	9,751	9,198	9,175	9,354	9,740	9,177	9,533
Iron ore	\$/dmt	b/	121.3	120.6	109.4	123.3	113.0	99.9	101.4	101.6	100.1	97.2	97.0
Lead	\$/mt	b/	2,151	2,136	2,069	2,074	2,166	2,034	2,004	1,970	2,033	1,903	1,958
Nickel	\$/mt	b/	25,834	21,521	16,814	16,627	18,416	16,235	15,978	15,583	16,066	15,113	15,346
Tin	\$/mt	b/	31,335	25,938	30,066	26,218	32,262	31,608	30,177	31,831	34,048	32,565	31,981
Zinc	\$/mt	b/	3,481	2,653	2,776	2,446	2,834	2,776	3,048	2,836	2,889	2,622	2,644
Precious Metals													
Gold	\$/toz	c/	1,801	1,943	2,388	2,072	2,336	2,480	2,663	2,863	2,983	3,218	3,309
Platinum	\$/toz	c/	962	966	955	910	980	964	967	969	980	959	980
Silver	\$/toz	c/	21.8	23.4	28.3	23.4	28.8	29.5	31.4	31.9	33.2	32.2	32.8
Indexes (2010=100)													
Total	d/		142.5	108.0	105.1	104.4	108.6	104.6	103.0	105.3	102.2	96.2	94.0
Energy			152.6	107.0	101.5	102.5	105.3	101.3	96.9	99.2	95.1	87.9	84.1
Non Energy			122.1	110.2	112.5	108.2	115.1	111.2	115.4	117.6	116.6	112.9	114.1
Agriculture			119.3	110.9	115.0	111.2	116.4	113.6	118.8	121.1	118.2	116.4	116.6
Beverages			106.3	107.8	176.4	140.4	187.3	176.7	201.1	232.3	217.7	216.0	226.6
Food			138.1	125.4	115.8	117.6	116.6	113.3	115.9	113.0	110.9	110.3	108.2
Oils and Meals			145.2	118.9	106.9	107.0	106.2	104.7	109.6	103.8	103.9	103.7	101.7
Grains			150.4	133.0	112.9	117.4	116.3	108.8	108.9	107.9	104.7	105.1	102.2
Other Food			117.7	127.2	130.4	131.8	130.7	128.6	130.4	129.8	125.5	123.7	122.3
Raw Materials			80.3	77.1	81.6	80.5	79.9	82.2	83.9	84.1	85.5	80.5	81.0
Timber			80.1	79.1	79.6	79.4	78.4	81.0	79.7	78.6	80.5	82.2	83.2
Other Raw Materials			80.5	74.9	83.9	81.7	81.6	83.6	88.6	90.1	90.9	78.6	78.6
Fertilizers			235.7	153.5	117.6	116.4	113.5	119.7	120.9	128.7	128.4	129.2	133.2
Metals and Minerals			115.0	104.0	106.7	101.2	112.6	105.2	107.9	109.2	111.8	104.0	106.8
Base Metals	e/		122.4	109.0	114.1	105.1	120.8	113.8	116.9	118.3	121.9	112.6	116.2
Precious Metals			136.8	147.3	180.2	155.4	177.5	187.2	200.6	213.8	222.7	236.6	243.0

Notes and Abbreviations:

a/ Included in the energy index; b/ Included in the non-energy index; c/ Included in the precious metals index; d/ Metals and Minerals excluding iron ore.

\$ = US dollar bbl = barrel cum = cubic meter dmt = dry metric ton kg = kilogram mmbtu = million British thermal units nit = metric ton toz = troy oz
.. = not available ** = see next page "Changes in the recent issues"

TÜSİAD BAŞKANI TURAN: Sanayisiz büyüme DÜŞÜNÜLEMEZ

SABRİCAN TIKNAZOĞLU

TÜRK Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) Yüksek İstişare Konseyi (YİK) dün toplantı. **TÜSİAD** Başkanı Orhan Turan ve **TÜSİAD** YİK Başkanı Ömer Aras, açılış konuşmalarını yaptı. Turan, Türkiye'deki **sanayisiz** büyüme soruna dikkat çekerek Aras ise Türkiye ekonomisinde asıl sorunun enflasyon olduğuna ve faizlerin enflasyondaki düşüşün ardından gerileyeceğine işaret etti.

Türkiye'de bir süredir büyümeyi **sanayinin** dışındaki faaliyetlerin sürüklediğini belirten Orhan Turan, şöyle devam etti:

"Türkiye'de 2025 yılının ilk çeyreği için açıklanmış olan büyüme verilerine baktığımızda ekonomideki yavaşlamanın teyit edildiğini görüyoruz. GSYH'da yıllık bazda yüzde 2'lik büyümeye karşılık, imalat **sanayi** yüzde 2,4 küçüldü. **Sanayideki** performans zayıflığı sadece bu son çeyreğin meselesi değil.

'BİR SÜREDİR SANAYİ DİŞİ FAALİYETLER SÜRÜKLÜYOR'

"Bir süredir büyümeyi **sana-**yi dışı faaliyetler sürüklüyor. 2022'den bu yana GSYH yüzde 4,5 büyürken, **sanayi** yüzde 1,1, tarım yüzde 1 büyüdü. Türkiye gibi büyük bir ekonomi için **sanayisiz** büyüme düşünülemez."

Türkiye'nin enflasyonda 2024 sonunda dünyada 7. sırada olduğunu hatırlatan Aras, sunuları söyledi:

"Mayıs 2025 itibarıyla TÜİK'e göre enflasyon yüzde 35,4. Ukrayna'da yüzde 15, Rusya'da yüzde 10 civarında. Fiyat istikrarı en önemli sorunumuz, bunu mutlaka çözmeliyiz. Enflasyonla özel sektör ve kamu birlikte mücadele etmeli."

"2023 ortasından beri enflasyonda yumuşak inişi hedefleyen, para politikası ağırlıklı bir program uyguluyoruz. Reel faizle kuru, kredi büyümesiyle talebi kontrol altına alan bu yaklaşım, enflasyonda düşüş trendi yarattı."

'ZARARIN NEDENİ YÜKSEK FAİZ DEĞİL ENFLASYON'

"Son dönemdeki döviz dalgalanmasına Merkez Bankası döviz satarak ve faiz artırarak müdahale etti. Bu adımlarla rezervlerdeki erime durdu, artış sağlandı. Yüksek reel faiz büyümeyi olumsuz etkilese de enflasyonla mücadelede işe yarar. Enflasyon düşünce faiz de düşecektir. Sürecin uzaması **sana-yiciye** yük getiriyor. Ancak çıkış yolu kalıcı düşük enflasyondur."

Sanayideki kârsızlığın yüksek faizden değil enflasyondan kaynaklandığını vurgulayan Aras, şöyle dedi:

"**ISO**'nun 2024 ilk 500 listesinde 152 şirketin zarar açıkladığını görüyoruz; geçen yıl bu sayı 96'ydı. İlk akla gelen neden yüksek finansman maliyeti olsa da asıl neden enflasyonla artan girdi maliyetleridir. Finansman maliyetinin nedeni de yüksek enflasyondur."

